

Tisztelt Magyar Bírói Egyesület!

Egyetértve a MABIE közleményével, valamint az eddig közzétett nyílt levelekkel, csatlakozom azokhoz, az azokban írtakat maradéktalanul a magaménak érzem.

Bár úgy gondolom, hogy az elhangzottakat nem elég hangsúlyozni, az azokban írtak ismétlése nélkül szeretném kifejezni az aggodalmamat a „megállapodás” keltette bizonytalan jövőt, valamint azon kialakult helyzetet illetően, amiben az egyáltalán táptalajra található.

Kollégáim leveleinek szinte mindegyikében hivatkozás történik az alkotmányos elvként rögzített bírói függetlenségre, következik ez értelemszerűen abból, hogy bírói létünk során a napi munkánkat ennek mentén végezzük, de a magánéletünket is ennek megfelelően éljük, ezért nyugodtan fogalmazhatok úgy, hogy az a szerves részünk. Ebből adódóan szükségtelennek mutatkozna a lényegi tartalmának ismertetése, de nyílt levélről lévén szó, bízva abban, hogy az nem csupán a Kollégák körében válik megismerhetővé, azt mégis szükségesnek érzem.

Az Országos Bírói Hivatal Alaptörvény-Államszervezet című tananyagában (mely bárki számára elérhető a birosag.hu weblapról) a bíróság alkotmányos működési elvei között rögzíti, hogy *„Az igazságszolgáltatási funkciót betöltő bíró, aki önmaga, függetlensége birtokában testesíti meg a bírói hatalmat, a semlegességet és állandóságot képviselő hatalmi ág. Nem függ, illetve nincs kölcsönös függésben a másik két hatalmi ággal, sőt sajátosságát éppen az azoktól való függetlensége jelenti. A bíró, illetve a bírói hatalmi ág tevékenységét illetően nem tartozik sem beszámolási kötelezettséggel, sem politikai felelősséggel sem az Országgyűlésnek, sem a Kormánynak. A bíró jogállásának keletkezése, mandátuma, tevékenységének esetleges társadalmi kritikája nem kötődik és nem kapcsolódik változó politikai célokhoz. Az ítélkező bíró hatalma tehát ebben az értelemben semleges és folyamatos.”*

Véleményem szerint az elv önmagában sérül a bírói illetményalap meghatározásának jelenlegi szabályozásával, de úgy gondolom, hogy az mégis akkor válik különösen veszélyessé, ha az visszaélés eszköze lesz, és ezáltal az igazságszolgáltatás kuncsorogni kényszerül. Az utóbbi idők tapasztalata pedig erre engedett következtetni, és ennek kicsúcsosodása zajlik jelenleg is. Akadályt képezhetett volna a bírói illetmény inflációkövetővé tétele, ami által a mostani események sorozatának két vagy három évenkénti megismétlődése elkerülhetővé vált volna.

De mi is jellemzi a mostani eseményeket? Az, amiket mi magunkban is megfogalmaz(t)unk, de azt a sajtó írja le a legszemléletesebben olyan szavakkal, mint a gyepelő vagy póráz. A gyepelő és a póráz, de a kuncsorgás sem a semleges és független kifejezések szinonimái, sokkal inkább csak egy alá-fölé rendeltségi viszonyban képzelhetőek el.

A meglátásom szerint a gyepelőt és a pórázot integritási kérdésként kell értelmezni. Mit tehet a bíró, ha integritási problémát észlel, vagyis olyat tapasztal, ami végsősoron a függetlenségének (pártatlanságának, érinthetlenségének) még a látszatát is veszélyezteti? Az illetékesnek történő jelentési kötelezettségen kívül az adott kérdéssel nem csinál semmi mást, figyelmen kívül hagyja, a fejét sem emeli fel, a tekintetét sem veti rá, vagyis nem foglalkozik vele. Véleményem szerint ugyanígy kell eljárni akkor is, ha az integritás megsértésének veszélye az egész bírói kart érintően merül fel. Az illetményemelés lehetőségének függővé tétele a régóta szándékolt szervezeti átalakítással (ami alatt sokkal inkább az eddigi szervezet megszűnését kell érteni), mi, ha nem ilyen veszélyem?

Az előbbiekből adódóan sok Kollégámmal egyetemben bízunk abban, hogy fel sem merülhet az, hogy egyáltalán mérlegeljünk, megfontolóra szánjunk egy ilyen ajánlatot, az pedig végképp nem, hogy az elfogadásra is kerüljön, s ezáltal az kerüljön kifejezésre, hogy a bírói kar lemond az érinthetlenségéről.

Mivel szembesülnünk kellett azzal, hogy mégis tárgyalások zajlanak, amit a függetlenségünk tesztjeként címkéztek, bizakodtunk abban, hogy az eljárás, amiben a függetlenségünk felől döntenek, tisztességes lesz. Annál inkább is, mert úgy gondolom, hogy a döntéshozatal során – amennyiben valóban a megalapozott döntés meghozatala a cél – a körülmények alapos megismerése, s azok gondos mérlegelése szükséges. Nem csupán a bíró munkájára igaz ez, hanem valamennyi döntéshelyzetre, de különösen fontos szerephez kell jusson a hasonlóan fajsúlyos ügyekben. Ezek a döntést megelőző elengedhetetlen feltételek hiányoztak a „megállapodás” esetén. Sorolhatnám itt többek között a közvetlenül érintettek véleményének legalább a meghallgatását, a szándékolt újítások gyakorlati hatásainak, kivitelezhetőségének vizsgálatát a rendszerre, hatásait a dolgozók mindennapi életére. A tervezetet megelőző folyamatban még csírája sem volt mindezeknek. Helyette homályos, tisztázatlan kifejezések felvetése és az ötletelés jellemezte a döntési folyamatot, ami tehát önmagában is kifogásolható bármilyen döntésnél, de különösen méltatlan a bírói hivatás gyakorlóihoz.

Ehelyütt „igazolásként” lehetne hivatkozni arra, hogy a kiszolgáltatott helyzet másképpen nem volt orvosolható vagy, lehetne úgy fogalmazni, hogy nem volt más választás. Ebben az összefüggésben azonban nem szabad szem elől téveszteni, hogy a kiszolgáltatott helyzetet nem az igazságszolgáltatás idézte elő, ennél fogva annak megoldása sem az igazságszolgáltatás terhe, az tehát ilyen formán erkölcsi dilemmát nem is okozhatna.

De, ha már ki is akarnánk jutni ebből a méltatlan erkölcsi útvesztőből, eszünkbe kell jusson a mérgezett fa gyümölcsének elve... miután a „megállapodás” a körülményei folytán tisztességtelen eljárás eredménye, mi alapján várható, ki gondolja azt, hogy a tisztességtelen alaptól kínált „választás” majd tisztességes lesz?

Úgy gondolom, hogy a nem tisztességes választási lehetőséghez képest mindig van más alternatíva. Lehet, hogy az sokkal rögzősebb, sokkal több energiabefektetést igényel, de van.

Megköszönöm a MABIE-nek, hogy lehetőséget biztosított a véleményem kinyilatkoztatására, valamint köszönettel tartozom az OBT nemmel szavazó hét tagjának, de különösen a Kaposvári Törvényszék delegáltjának, dr. Varga Ritának.

Az OBT által felajánlott összeget, amennyiben az részemre átutalásra kerül, a Marcali Járásbíróság igazságügyi alkalmazottai és fizikai dolgozói javára ajánlom fel nélkülözhetetlen és fáradhatatlan munkájuk jelképes elismeréseként, egyúttal az OBT többségi véleményével és a „megállapodással” szembeni tiltakozásom jeleként.

Marcali, 2024. november 24.

dr. Marton-Csór Laura Lilla
Marcali Járásbíróság
járásbíró